

Brabantlaan 1
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch
Telefoon (073) 681 28 12
Fax (073) 614 11 15
www.brabant.nl
IBAN NL86INGB0674560043

Bereikbaarheid
openbaar vervoer en fiets:
www.brabant.nl/route

Onderwerp

Rondetafelgesprek over Sociaal Ondernemerschap

Geachte leden van de commissie voor Economische Zaken en Klimaat,

Dank voor de uitnodiging om deel te nemen aan het rondetafelgesprek over sociale ondernemers op woensdag 25 april aanstaande. Ik neem deze uitnodiging graag aan om u mee te nemen in onze Brabantse visie op sociale ondernemingen in de groeiende betekenseconomie. Daarbij ga ik graag op uw vragen in. Ter voorbereiding wil ik het volgende al met u delen.

Sociaal ondernemen wint aan belangstelling. Het zijn ondernemers die net als elke andere onderneming een product of dienst leveren en een verdienmodel hebben. Maar hun hoofddoel is niet om daarmee zo veel mogelijk geld te verdienen. Het doel van de sociale onderneming is maatschappelijke meerwaarde creëren, ook wel sociale impact genoemd.

Ook in Brabant zien we een groeiend aantal sociale ondernemers. We zien hen als voorlopers in de betekenseconomie: een bottom-up beweging die streeft naar een economie waarin het creëren van maatschappelijke waarde en gewetensvol handelen centraal staat, naast een financieel rendabele onderneming. De ondernemingen zijn doorgaans regionaal geworteld, maar zijn ook aangesloten bij (inter)nationale netwerken. De diversiteit is groot. In Brabant komen we voorbeelden tegen van circulaire houtbewerking (www.herso.nl) tot interculturele catering (www.broodjeaplankesoep.nl), van bestrijding van voedselverspilling (www.deverspillingsfabriek.nl) tot het ontwikkelen van nieuwe banen in de zorg (www.lokaal-plus.nl).

Eind vorig jaar heeft een inventarisatie plaatsgevonden van de [Brabantse betekenseconomie](#) (zie ook infographic in bijlage). Daaruit kunnen we opmaken dat alleen investeren in sociaal ondernemers niet werkt. Het vraagt ook een

Datum

20 april 2018

Ons kenmerk

/

Uw kenmerk

-

Contactpersoon

Astrid Kaag

Telefoon

+316 527 836 12

Email

akaag@brabant.nl

Bijlage(n)

1

brede waardering van maatschappelijke meerwaarde door de samenleving als geheel en de overheid in het bijzonder. Daarvoor is een fundamentele verandering nodig in het denken over ondernemerschap en de rol van bedrijven, burgers en overheid. Betekenis geven en maatschappelijke meerwaarde moet een meer dominante plek krijgen in ons beleid in plaats van een gerichtheid op uitsluitend revolverende inzet of de bijdrage aan het BNP. Alleen dan creëren we de basis voor een ecosysteem waarin sociaal ondernemers midden in de samenleving staan, nieuwe oplossingen vinden voor maatschappelijke vragen en mede verantwoordelijkheid kunnen dragen voor een duurzaam, gezonde samenleving en economie.

Datum

20 april 2018

Ons kenmerk

/

Tegen deze achtergrond beantwoord ik de vragen die u stelt:

Welke belemmeringen zijn er in financiering en in regelgeving voor sociaal ondernemers?

Economische programma's bij de overheid meten succes veelal af aan de mate van revolverendheid, de bijdragen aan economische groei, BNP en arbeidsmarkt. Sociale ondernemers die inzetten op maatschappelijk of sociaal rendement zullen het in deze programma's daarom veelal afleggen tegen ondernemers die gaan voor een maximaal financieel rendement. De laatsten mogen immers de samenleving en omgeving exploiteren ten behoeve van eigen winstgevendheid, terwijl de sociaal ondernemer zijn winst juist investeert in de samenleving, de sociale en fysieke omgeving. Het is daarom van belang ook in economische programma's de bijdrage aan maatschappelijke opgaven (sociale impact) te erkennen en waarderen. Het wordt daarmee een investering in wat genoemd zou kunnen worden: het maatschappelijk dividend.

Daarnaast ontstaan, ontwikkelen en bewegen sociale ondernemingen zich doorgaans niet via bekende en herkenbare patronen. De initiatiefnemers organiseren zich vanuit een gedeelde ambitie rond maatschappelijke opgaven, waarvan het model niet vanzelfsprekend past in de verkokerde overheidsstructuur. De overheid zou veel meer in verbinding met burgers en ondernemers moeten streven naar maatwerk. Zo draagt het voorbeeld van de Verspillingsfabriek bij aan zowel het voorkomen van voedselverspilling (circulaire economie) als de inzet van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt (inclusieve arbeidsmarkt).

Apart beleid gericht op sociaal ondernemen kan een bijdrage leveren aan de gewenste ontkokering. De Sustainable Development Goals (SDG) bieden daarvoor een relevant kader. Hierdoor ontstaat een gezamenlijke taal voor beleidsmaker en ondernemer en wordt de samenhang tussen het economische, sociale en ruimtelijke domein duidelijker. Daarbij dient dan de toegang tot (groei)kapitaal voor sociaal ondernemers te verbeteren. Overheidsinvesteringen zouden zich moeten kunnen richten op het 'creëren van maatschappelijke impact' en de SDG's opnemen als indicator. Dit biedt meer ruimte om ook te sturen op maatschappelijke en ecologische waardecreatie.

Hoe gaan overheden (Rijk, provincie, gemeente) om met sociale ondernemingen in hun beleid?

Datum

20 april 2018

Ons kenmerk

/

De provincie Brabant organiseert op dit moment via het netwerk Sterk.Brabant een loket waar sociale initiatieven en ondernemingen elkaar kunnen vinden. Een dergelijk aanspreekpunt kan sociale ondernemingen helpen een weg te vinden binnen de overheid en biedt toegang tot andere relevante stakeholders. De provincie biedt de sociaal ondernemers zowel een podium als een platform. Een relatief eenvoudige manier om sociaal ondernemen te stimuleren is bovendien om gebruik te maken van de producten en diensten van sociaal ondernemers.

De SER concludeerde in 2015 al dat het gebrek aan impact meting een belemmering is voor de ontwikkeling van sociale ondernemingen. De provincie Noord-Brabant ontwikkelde daarom in samenwerking met Avance Impact en de Erasmus Universiteit Rotterdam een zogenaamde impactmonitor. Dit jaar wordt getest of dit instrument de beoogde en gerealiseerde maatschappelijke meerwaarde afdoende in beeld kan brengen. Daarmee zou impact gekwalificeerd onderdeel kunnen worden van de overwegingen of indicatoren om (groei)kapitaal ter beschikking te stellen.

Welke kansen zijn er om meer ruimte te geven aan ondernemingen met sociale of maatschappelijke doelen?

De omvang en complexiteit van een groot aantal maatschappelijke opgaven roept het debat op over een interdisciplinaire aanpak in (overheids)beleid. Het sociaal ondernemerschap en de betekenis-economie vormen daarbij een veelbelovend antwoord op een samenleving die in toenemende mate te maken krijgt met veelsoortige en zich voortdurende veranderende uitdagingen en waarbij bovendien al naar gelang de (lokale) omstandigheden om andere oplossingen gevraagd wordt.

De potentie van sociaal ondernemen is groot, maar wordt nog niet ten volle benut. Sociaal ondernemers zijn vaak klein, werken nog veel 'onder de radar', hebben moeite om passende financiering te vinden en vinden in de overheid nog nauwelijks een partner om hun impact te vergroten.

Door de positie en het belang van sociaal ondernemen te erkennen, impact te meten en als overheid maatschappelijke meerwaarde voorop te stellen in investerings- en inkoopbeleid, kunnen overheden meer ruimte bieden aan ondernemingen met sociale of maatschappelijke doelen.

Kortom: In Brabant gaan we aan de slag met de aanbevelingen uit de inventarisatie naar de Brabantse betekenis-economie. We experimenteren op dit moment met het instrument van impactmonitoring in onze eigen provinciale programma's en de initiatieven waarin we partner zijn. We verkennen de

ontwikkeling van een zogenaamd Resultatenfonds waarin we samen met partners groeikapitaal beschikbaar maken voor sociaal ondernemers. Intern staat het onderwerp integraal werken en ontkoking hoog op de agenda en we verkennen hoe we meer betekenisvol kunnen inkopen.

Datum

20 april 2018

Ons kenmerk

/

Mijn vraag aan u: bent u bereid sociaal ondernemen ook vanuit het ministerie een podium te geven? Wilt u daartoe aansluiten bij de ontwikkeling van instrumenten als impactmonitoring en een Resultatenfonds?

Met vriendelijke groet,
Henri Swinkels
Gedeputeerde Cultuur en Samenleving
Provincie Noord-Brabant